

บทที่ 7

การประชุมและการพุดรายงานการประชุม

ในยุคแห่งความก้าวหน้าและวิชาการ สังคมย่อมมีความสลับซับซ้อนขึ้น และคนเราก็มีความรู้มากขึ้น ในระบอบประชาธิปไตยทุกคนย่อมมีโอกาสในการรับผิดชอบงานของสังคมที่ตนอยู่ นับจากสังคมในครอบครัว สังคมในที่ทำงาน ตลอดไปจนถึงสังคมที่ใหญ่ที่สุด คือ ประเทศชาติ

การรับผิดชอบงานของสังคมนั้น จะออกมาในรูปของการแสดงความคิดเห็นเป็นส่วนใหญ่ และการแสดงความคิดเห็นในสังคมนั้นระบอบประชาธิปไตย จะออกมาในรูปของการประชุม

การประชุมคืออะไร? การประชุม คือ การที่บุคคลกลุ่มหนึ่งมาพบกัน เพื่อวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง

1. ความมุ่งหมายของการประชุม

การประชุมมีความมุ่งหมาย ดังนี้คือ

1.1 เพื่อแถลงข่าวและเรื่องราวต่าง ๆ ตลอดจนถึงการแจ้งนโยบายใหม่ ๆ พร้อมกับเหตุผล

1.2 เพื่อปรึกษาหารือ ขอคำแนะนำ และความคิดเห็น

1.3 เพื่อดำเนินงาน หรือประสานงาน

1.4 เพื่อให้การศึกษา

1.5 เพื่อพิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ

1.6 เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกเกิดความรู้สึกและทัศนคติใหม่ ๆ ในการดำเนินงาน

2. ประโยชน์ของการประชุม

ประโยชน์ของการประชุมอาจจะรวบรวมได้ดังนี้

2.1 เป็นการให้โอกาสในการรับผิดชอบร่วมกัน นั่นก็คือทุกคนย่อมมีโอกาสเสนอความคิดเห็นของตนในการแก้ปัญหา หรือการดำเนินนโยบายใหม่ และทุกคนจะรับผิดชอบร่วมกัน เมื่อเกิดข้อผิดพลาดขึ้น ตามปกติแล้วผู้ที่เข้าประชุมจะมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงาน หรือในกิจกรรมที่ตนมีส่วนเกี่ยวข้องด้วย

2.2 ช่วยให้การตัดสินใจรอบคอบ เนื่องจากเป็นการรวมความคิดเห็น และข้อเท็จจริงของบุคคลหลายคนเข้าด้วยกัน

2.3 เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการสื่อความหมาย ช่วยในการประสานงาน ที่มีหลักการและเหตุผล เพราะผู้ที่ออกความคิดเห็นจะต้องเป็นผู้ที่ได้ ใช้ปัญญา ความสามารถ และความรู้ของเขาให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

2.4 เป็นการช่วยให้บุคคลที่เข้าประชุม ได้ฟังข้อคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งจะทำให้ทัศนคติของตนกว้างขวางขึ้น และเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยชี้ให้เห็นถึงแนวความคิดของตนเอง

2.5 อาจจะใช้การประชุมเป็นเครื่องมือผัดผ่อน หรือถ่วงปัญหา หรือเรื่องที่นักบริหารยังไม่สามารถจะตัดสินใจขาดในช่วงระยะเวลา นั้น ๆ ได้ จึงมอบให้ที่ประชุมพิจารณา ซึ่งการประชุมนั้นมักจะใช้เวลายืดเยื้อออกไปอีกระยะหนึ่ง

3. ชนิดของการประชุม

การประชุมมีอยู่ 2 ชนิด คือ การประชุมแบบสามัญ (ซึ่งจะเรียกว่า การประชุมสมัยสามัญ) และการประชุมแบบวิสามัญ (ซึ่งจะเรียกว่า การประชุมสมัยวิสามัญ)

3.1 การประชุมสมัยสามัญ คือ การประชุมที่จัดขึ้นตามข้อตกลง หรือตามระเบียบข้อบังคับของแผนก หน่วยงานหรือสถาบันนั้น ๆ ยกตัวอย่าง เช่นตามข้อตกลง หรือข้อบังคับกำหนดให้มีการประชุมทุก 1 เดือน ทุก 3 เดือน หรือทุกปี เป็นต้น

3.2 การประชุมสมัยวิสามัญ คือ การประชุมที่จัดขึ้นเป็นพิเศษ ตามคำเรียกร้องของสมาชิกหรือของกรรมการซึ่งได้ระบุไว้ในหน่วยงาน หรือสถาบันนั้น ๆ ในกรณีเช่นนี้ สมาชิกหรือกรรมการมีสิทธิที่จะลงชื่อเพื่อเรียกร้อง ให้มีการประชุมพิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะเป็นกรณีพิเศษ ซึ่งนับว่า เป็นเรื่องด่วน หรือเรื่องสำคัญ

4. องค์ประกอบของการประชุม

ในการประชุมที่เป็นทางการแล้ว จะมีองค์ประกอบของการประชุม และ ศัพท์ที่ใช้ในการประชุมดังนี้

4.1 ประธานที่ประชุม คือ ผู้นำการประชุม ซึ่งมีความหมายว่า เป็น ผู้ที่รู้จักการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่เข้าประชุม และเป็นผู้ให้โอกาสผู้อื่น แสดงความคิดเห็น แต่ไม่ใช่ผู้สั่งการ

4.2 องค์ประชุม คือ ผู้ที่มีหน้าที่ต้องเข้าประชุมได้แก่ประธาน รอง ประธาน กรรมการ เลขานุการ (ในบางกรณีอาจจะรวมสมาชิกเข้าด้วย)

4.3 เลขานุการ คือ ผู้ที่มีหน้าที่เขียนจดหมาย (หรือบอกกันด้วยวาจา) ถึงกรรมการหรือสมาชิก เพื่อแจ้งกำหนดการประชุม สถานที่ วัน และเวลา ตามที่ประธานสั่ง พร้อมกับแนบระเบียบวาระประชุมไปด้วย อย่างน้อยก่อนวัน ประชุม 7 วัน

เลขานุการมีหน้าที่นำญัตติเสนอต่อที่ประชุมเพื่อพิจารณา นอกจากนี้ เลขานุการจะต้องเป็นผู้จดบันทึกข้อคิดเห็นของผู้เข้าประชุม ญัตติและมติของที่

ประชุม เพื่อเป็นหลักฐานเลขานุการจะเป็นผู้ขอให้ประชุมรับรองรายงาน ครั้งที่ผ่านมา ก่อนที่จะเริ่มการประชุมครั้งต่อไปอีกด้วย

4.4 ครอบงำการประชุม หมายความว่า ครอบงำจำนวนผู้เข้าประชุมตามที่ระบุไว้ในระเบียบ เช่น ในระเบียบข้อบังคับกำหนดไว้ว่า สมาชิกต้องมา 2 ใน 3 ของสมาชิกทั้งหมดจึงจะครอบงำประชุม ถ้าในที่ประชุมนั้นมีสมาชิกทั้งหมด 30 คน และมีสมาชิกมาประชุม 20 คน ก็เรียกได้ว่าครอบงำประชุม ถ้าสมาชิกมาน้อยกว่า 20 คน ก็ต้องยกเลิกการประชุมในครั้งนั้น แต่ถ้ามีการประชุมต่อไป โดยมีสมาชิกมาไม่ครอบงำประชุมแล้ว มติที่ได้จากการประชุม นั้นให้ถือว่าเป็นโมฆะ จะนำไปใช้ไม่ได้

4.5 ญัตติ คือ ข้อเสนอ เพื่อให้ที่ประชุมพิจารณา โดยปกติแล้ว ต้องเสนอเป็นลายลักษณ์อักษรผ่านเลขานุการ แล้วเลขานุการนำญัตตินั้น ๆ เสนอต่อที่ประชุมเพื่อพิจารณาต่อไป

4.6 แปรญัตติ คือ การเสนอความเห็นซ้อนขึ้นในญัตติ หรือการเสนอข้อแก้ไขเปลี่ยนแปลง เพิ่มเติมญัตตินั้น ๆ

4.7 มติ คือ ข้อตกลงของที่ประชุมในญัตติต่าง ๆ ที่มีผู้เสนอมติของที่ประชุมให้ถือเป็นยุติ ทุกคนต้องปฏิบัติตามถึงแม้จะไม่เห็นด้วย

4.8 การยืนยันมติ หมายถึงการที่เลขานุการเขียนจดหมายแจ้งมติของที่ประชุมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

4.9 ระเบียบวาระการประชุม คือ เรื่องที่จะนำเข้าปรึกษากันในที่ประชุม เลขานุการจะต้องเขียนเป็นหัวข้อส่งไปพร้อมกับจดหมายเชิญประชุม ให้กรรมการหรือสมาชิกทราบล่วงหน้าอย่างน้อย 7 วัน

ตัวอย่าง : ระเบียบวาระการประชุม

1. เรื่องที่ประธานจะแจ้งให้ที่ประชุมทราบ
2. รับรองรายงานการประชุมครั้งก่อน
3. พิจารณาญัตติต่าง ๆ (เขียนญัตติ)
4. ลงมติในญัตติต่าง ๆ
5. เรื่องอื่น ๆ

4.10 จดหมายเชิญประชุม คือ จดหมายที่แจ้งสถานที่ วันเวลา การประชุม พร้อมกับระเบียบวาระการประชุมไปยังผู้ที่ต้องเข้าประชุม ตามปกติแล้ว จดหมายเชิญประชุม จะเขียนตามแบบหนังสือราชการ

4.1 รายงานการประชุม คือ ข้อความที่เลขานุการจดบันทึกความคิดเห็นของผู้เข้าประชุม พร้อมทั้งญัตติ และมติของการประชุม

5. หน้าที่ของผู้เข้าประชุม

ในปัจจุบันนี้จะพบว่าตามหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งที่เป็นหน่วยราชการ และนอกราชการนิยมจัดให้มีการประชุมขึ้นเสมอ ในขณะเดียวกัน ผู้เข้าประชุมส่วนใหญ่มักจะพบกับความล้มเหลวของการประชุมมากกว่าพบกับความสำเร็จ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้เข้าประชุมไม่ทราบ หน้าที่ของผู้เข้าประชุมที่สำคัญ ๆ ซึ่งอาจสรุปได้โดยย่อได้ดังนี้

5.1 ผู้เข้าประชุมไม่ควรผูกขาดการพูดคนเดียว ไม่ควรทำตนเป็นผู้รู้ทุกอย่าง เพราะจะทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมคนอื่น ๆ เกิดความเบื่อหน่าย ไม่อยากจะพูดแสดงความคิดเห็น ฉะนั้น ผู้เข้าประชุมจึงควรที่จะแสดงความมีน้ำใจโดยการเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้แสดงความคิดเห็นบ้างโปรดระลึกไว้ว่า ผู้อื่นเขาก็นำเอาความรู้ ความคิดมาเสนอต่อที่ประชุมเหมือนกัน

5.2 ผู้เข้าประชุมไม่ควรพูดออกนอกเรื่อง นอกประเด็น หรือพูดวุ่นวาย เพราะจะทำให้การประชุมหันเหไปเรื่องอื่น ทำให้เสียเวลา และทำให้เลขานุการที่ประชุมจับมติดที่ประชุมไม่ได้อีกด้วย

5.3 ผู้เข้าประชุมควรระงับการปฏิบัติที่อยู่ในขอบเขตของวาระการประชุม ไม่ควรอภิปรายรายละเอียดมากเกินไป เพราะจะทำให้เสียเวลาพูดถึงเรื่องที่สำคัญ และทำให้การประชุมไม่เสร็จตามวาระการประชุม

5.4 ผู้เข้าประชุมจะต้องเข้าใจความมุ่งหมายของการประชุมที่ตนจะเข้าไปร่วม จะต้องติดตามผลของการประชุมในครั้งที่แล้วมา และจะต้องเตรียมตัวเข้าประชุมให้พร้อม นั่นหมายความว่า ผู้เข้าประชุมจะต้องเตรียมข้อคิดเห็นที่มีประโยชน์ต่อส่วนรวมของตนเข้าไปประชุมด้วยเมื่อเข้าร่วมในที่ประชุมแล้วก็ควรที่จะแสดงความรู้สึกรักคิดของตนต่อที่ประชุม ไม่ควรนั่งเฉย ๆ ตลอดเวลาประชุม

5.5 เลขานุการผู้ซึ่งเป็นผู้จัดการประชุมควรมีศิลปะในการดำเนินการประชุมให้บรรยากาศในที่ประชุมนั้นเป็นกันเอง ไม่ตึงเครียดหรือหย่อนยานน่าเบื่อหน่าย ควรจะให้โอกาสแก่ผู้เข้าประชุมซักถามหรือแสดงข้อคิดเห็น มิใช่ให้ผู้เข้าประชุมมีหน้าที่รับฟังเท่านั้น

6. หน้าที่ของประธานที่ประชุม

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า ประธานที่ประชุม คือ ผู้นำการประชุมไม่ใช่ผู้สั่งการ ดังนั้น การประชุมจะเป็นผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพก็ขึ้นอยู่กับกลวิธีของผู้นำประชุม กลวิธีนี้ย่อมแฝงอยู่ในส่วนที่เป็นหน้าที่ของประธานที่ประชุม ซึ่งพอจะจำแนกได้ดังนี้ คือ

6.1 ประธานจะต้องวางโครงการด้วยความรอบคอบ นั่นคือ กำหนดระเบียบวาระการประชุมไว้ล่วงหน้าสำหรับพิจารณาปัญหาต่าง ๆ พร้อมกันนั้นก็สั่งให้เลขานุการจัดระเบียบวาระการประชุมและเอกสารการประกอบเรื่องที่จะประชุม และแจ้งให้สมาชิกที่จะเข้าประชุมทราบล่วงหน้าอย่างน้อย 7 วัน นอกจากนี้ควรจะคาดล่วงหน้าไว้ก่อนว่าจะเกิดปัญหาใดขึ้นบ้าง พร้อมทั้งเตรียมแก้ปัญหานั้นไว้ด้วย

6.2 ประธานจะต้องให้ความสนใจต่อผู้เข้าประชุมอย่าคิดถึงประโยชน์ที่ฝ่ายตนจะได้รับจากผู้เข้าประชุมฝ่ายเดียว ควรคิดถึงความต้องการ ความสนใจของผู้เข้าประชุมโดยการเปิดโอกาสให้ผู้เข้าประชุมพูดแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี

6.3 ในกรณีที่มีผู้เข้าประชุมบันดลโทษ ประธานควรปรับสรุปโดยทันทีด้วยน้ำเสียงปกติ แล้วชักชวนให้ที่ประชุมไตร่ตรองโดยรอบคอบอีกครั้งหนึ่ง

6.4 ประธานต้องเปิดโอกาส และช่วยให้ผู้เข้าประชุมได้ใช้ความคิดของตนเองอย่างเต็มความสามารถ ประธานไม่ควรเสนอความคิดเห็นของตนเองเป็นคนแรก แต่ควรเสนอความเห็นเป็นคนสุดท้าย

6.5 ประธานจะต้องพูดให้สั้น และได้สาระ ไม่ควรพูดนาน เพราะถ้าประธานเป็นผู้ที่มีการพูดดี พูดสนุก ผู้เข้าประชุมก็จะฟังประธานพูดโดยไม่กล้าขัด และจะเป็นผลให้ไม่มีผู้แสดงความคิดเห็น

6.6 ประธานควรให้ความสัมพันธ์ที่ดีแก่ผู้เข้าประชุม โดยทำตัวเป็น “คนหนึ่งในกลุ่ม” ของผู้เข้าประชุม ไม่ควรจะให้ผู้เข้าประชุมมีความรู้สึกว่าการประธานกับสมาชิกเป็นคนละชั้น วิธีที่ดีก็คือประธานจะต้องพยายามทำความรู้จัก ให้ความเป็นมิตร และเป็นกันเองกับผู้เข้าประชุม

7. วิธีดำเนินการประชุม

ในการดำเนินการประชุมนั้น ประธานที่ประชุมอาจจะเลือกใช้วิธีดำเนินการประชุมวิธีใดวิธีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

7.1 ประธานได้กำหนดคำตอบของปัญหาไว้ล่วงหน้าแล้ว แต่ได้ตั้งคำถามและนำอภิปรายเข้าสู่ประเด็นในที่ประชุม

7.2 ประธานได้เตรียมปัญหาล่วงหน้าไว้แล้ว และประธานจะไม่เสนอถ้อยแถลงใดๆ ในตอนต้นของการประชุม แต่จะตั้งคำถามในปัญหานั้น ๆ ให้ที่ประชุมได้ขบคิด

7.3 ประธานไม่ได้กำหนดคำตอบของปัญหาไว้ล่วงหน้า และไม่ได้เตรียมคำถามไว้ให้ที่ประชุมขบคิด แต่ได้ยกเอาปัญหานั้นขึ้นมาให้สมาชิกอภิปราย แล้วรวบรวมความคิดเห็นของที่ประชุมตามเสียงข้างมาก มติที่ได้จากการประชุม ให้นำไปปฏิบัติ

ประธานจะเลือกวิธีดำเนินการประชุมวิธีใดวิธีหนึ่งในสามวิธีนี้ก็สมควรจะพิจารณาให้เหมาะแก่ ญาติ สถานะที่ เวลา และสมาชิกผู้เข้าประชุมด้วย

8. มารยาทของผู้เข้าประชุม

มารยาทของผู้เข้าประชุมมีความสำคัญมากเท่ากับหน้าที่ของผู้เข้าประชุม ผู้เข้าประชุมควรจะทราบมารยาทของผู้เข้าประชุม ซึ่งมีดังนี้

8.1 ผู้เข้าประชุมควรเข้าประชุมให้ตรงต่อเวลา และเมื่อผู้เข้าประชุมมีความจำเป็นที่จะต้องออกจากที่ประชุมก่อนเวลาเลิกการประชุมควรทำความเคารพประธานที่ประชุมไม่ว่าท่านจะเห็นหรือไม่ก็ตาม

8.2 เมื่อต้องการแสดงความคิดเห็น ควรยกมือขึ้น (เพื่อเป็นการขออนุญาต) เมื่อประธานอนุญาตจึงเริ่มพูด

8.3 ถ้าในที่ประชุมมีไมโครโฟน ผู้เข้าประชุมควรเดินไปที่ไมโครโฟน แล้วพูดให้ดังพอสมควร ถ้าไม่มีไมโครโฟน ก็ควรลุกขึ้นยืนพูดให้ในที่ประชุม ได้ยินโดยทั่วถึงกัน

8.4 ถ้อยคำ หรือท่าทางที่พูด ต้องแสดงว่าพูดกับประธานเสมอ อย่าพูดเป็นเชิงโต้ตอบกับผู้อื่น

8.5 ใช้คำพูดที่สุภาพ สั้น และกระชับความ ไม่ควรพูดก้าวร้าว หรือ อวดตน ในกรณีที่มีข้อสงสัย ควรตั้งคำถามให้รัดกุม และตรงประเด็น

9. การพูดรายงานการประชุม

การพูดรายงานการประชุมก็มีลักษณะคล้ายคลึงการพูดรายงานชนิดอื่น ตั้งได้กล่าวมาแล้ว อาจกล่าวได้ว่า การพูดรายงานการประชุมก็คือ การอ่าน รายงานการประชุมที่เขียนเสร็จเรียบร้อยแล้วนั่นเอง

รายงานการประชุมนั้นจะต้องเป็นข้อความที่สั้นได้ความ และประกอบ ด้วยความคิดเห็นของผู้เข้าประชุม ญัตติวาระการประชุม และมติหรือผลของ การประชุม